

Ert datum:
2025-10-21

Datum:
2026-02-04

Er ref:
Fi2025/01857

Diarienummer:
UHM-2025-0367,
UHM-2025-0368

Finansdepartementet
Budgetavdelningen, Strukturenheten
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:
alice.hallman@regeringskansliet.se

Produktivitetskommissionens betänkanden Goda möjligheter till ökat välbefinnande (SOU 2024:29) och Fler möjligheter till ökat välbefinnande (SOU 2025:96)

Sammanfattning

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker förslaget att stärka det nationella upphandlingsstödet som lämnas av Upphandlingsmyndigheten till följd av bättre förutsättningar för att lämna sådant stöd.

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker att det inrättas en statlig annonsdatabas med en roll likt EU:s gemensamma annonsdatabas Tenders Electronic Daily (TED) men för samtliga upphandlingsannonser i Sverige. Upphandlingsmyndigheten föreslår att Upphandlingsmyndigheten blir den myndighet som ska förvalta den statliga annonsdatabasen. Om en statlig annonsdatabas införs bör även undersökas vilka ytterligare uppgifter som i högre grad än i dag kan tillgängliggöras, såsom information om uppföljning av tilldelade kontrakt.

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker förslagen om att bredda kravet på elektroniska inköp till hela den offentliga sektorn, att utöka insamlingen av uppgifter om hela inköpsprocessen och hela inköpsvolymen, att – i vissa delar – insamlade uppgifter bör erbjudas som öppna data och att det är Upphandlingsmyndigheten som ska samla in data. Vad gäller frågan om tillgängliggörande av data behöver man skilja på behovet av

Ert datum:
2025-10-21

Datum:
2026-02-04

Er ref:
Fi2025/01857

Diarienummer:
UHM-2025-0367,
UHM-2025-0368

att kunna dela och tillgängliggöra data för olika syften. Det kan handla om forskning eller tillsyn såväl som motverkandet av att oseriösa leverantörer tilldelas avtal.

Upphandlingsmyndigheten ställer sig bakom ambitionen att införa ett system där upphandlande organisationers erfarenheter kan registreras i syfte att, i den mån det är möjligt enligt upphandlingslagstiftningen, kunna använda dessa erfarenheter som grund för tilldelning av kontrakt i andra upphandlingar.

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker förslaget att det införs ett utförarregister för privata utförare av all offentligt finansierad verksamhet.

Upphandlingsmyndigheten har principiellt inget att invända mot ansatsen i Produktivitetskommissionens bedömning att det bör åligga den privata aktören att regelbundet och löpande kunna påvisa sin lämplighet istället för att den upphandlande eller tillståndsgivande myndigheten ska påvisa huruvida en privat aktör är olämplig. Upphandlingsmyndigheten bedömer dock att den nuvarande ordningen i den direktivstyrda offentliga upphandlingen är bunden av vad som följer av upphandlingsdirektiven och rättspraxis.

Upphandlingsmyndigheten instämmer i Produktivitetskommissionens bedömning att upphandlingsregelverket bör utformas så att det offentliga kan göra goda affärer. Upphandlingsmyndigheten instämmer också i att upphandlingsreglerna bör förändras så att upphandlande organisationer får större frihet kring hur upphandlingar genomförs, bättre möjligheter för förhandling med potentiella leverantörer och större utrymme för bedömningar baserade på erfarenheter. Detta är en fråga som Sverige aktivt bör driva inom ramen för EU:s pågående översyn av upphandlingslagstiftningen.

Upphandlingsmyndigheten anser att ett införande av en differentierad ansökningsavgift i överprövningsmål behöver utredas närmare. Om ansökningsavgiften differentieras i förhållande till sökandens omsättning motverkas att en avgift slår oproportionerligt hårt mot ett litet företag. Givet Upphandlingsmyndighetens grundläggande ståndpunkt att överprövningar som inte har goda skäl för sig bör minska kan det alltså finnas tillräckliga motiv till att införa en differentierad ansökningsavgift. Samtidigt är det fallet att varje typ av avgift kan försämra leverantörernas tillgång till rättsmedel.

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker att upphandlingsmålen koncentreras till färre förvaltningsrätter och kammarrätter.

Ifråga om att revidera eller upphäva lagen (2008:962) om valfrihetssystem, LOV, så ställer sig Upphandlingsmyndigheten bakom de förslag som Konkurrensverket nu har redovisat i sin rapport. Upphandlingsmyndigheten tillstyrker vidare att kravet på regionerna att tillämpa LOV som verktyg för att tillhandahålla primärvård via externa leverantörer tas bort.

Ert datum:
2025-10-21Datum:
2026-02-04Er ref:
Fi2025/01857Diarienummer:
UHM-2025-0367,
UHM-2025-0368

På transportområdet välkomnar Upphandlingsmyndigheten i princip att data samlas in och görs öppet tillgänglig av Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI), Trafikanalys och Trafikverket för att kunna följa upp och utvärdera upphandlingar, dock med hänsyn till det antagonistiska perspektivet och att de eventuella sårbarheter som skapas vid för stor öppenhet behöver beaktas vid tillgängliggörande av data.

När det gäller klimat- och industripolitik så kan Upphandlingsmyndigheten varken tillstyrka eller avstyrka den allmänna bedömningen från Produktivitetskommissionen att särskilda krav i offentlig upphandling sällan är en kostnadseffektiv åtgärd för minskade klimatutsläpp. Det bör i vilket fall vara varje upphandlande organisation som utifrån sina förutsättningar, inklusive kraven från exempelvis regeringen och politiska krav på lokal nivå att beakta klimathänsyn, har att bedöma hur upphandlingarna utformas.

Produktivitetskommissionens betänkanden föranleder inte Upphandlingsmyndigheten att lämna några synpunkter rörande statsstöd.

Inledning

Upphandlingsmyndigheten har det samlade ansvaret för att utveckla, förvalta och stödja den upphandling som genomförs av upphandlande myndigheter och enheter (upphandlande organisationer). Myndigheten ska verka för en rättssäker, effektiv och socialt och miljömässigt hållbar upphandling till nytta för medborgarna och näringslivets utveckling. Myndigheten ska främja innovativa lösningar inom upphandling. Upphandlingsmyndigheten är dessutom statistikmyndighet på upphandlingsområdet och ger vägledning i statsstödsfrågor till kommuner och regioner. Yttrandet avgränsas utifrån Upphandlingsmyndighetens uppdrag.

Upphandlingsmyndigheten konstaterar att många av de bedömningar och förslag som Produktivitetskommissionen redovisar är allmänt hållna, spridda över många olika sammanhang och avser pågående aktiviteter i form av redan beslutade regeringsuppdrag eller pågående lagstiftningsåtgärder. Det är därför i viss mån inaktuellt för Upphandlingsmyndigheten att lämna synpunkter. Allmänt ställer sig Upphandlingsmyndigheten positiv till Produktivitetskommissionens bedömningar och förslag rörande satsningar för stärkt nationellt upphandlingsstöd, bättre inkösuppgifter och inköpsorganisationer, större möjligheter att utesluta kriminella eller oseriösa leverantörer, förbättrade möjligheter att beakta erfarenheter av leverantörer från tidigare upphandlingar och större möjligheter för att anpassa formerna för tillämpning av LOV. Vissa av dessa frågor är också sådana att Sverige bör ta en särskilt aktiv roll för att EU går i den riktningen vid den pågående översynen av EU:s upphandlingsdirektiv.

Ert datum:
2025-10-21

Datum:
2026-02-04

Er ref:
Fi2025/01857

Diarienummer:
UHM-2025-0367,
UHM-2025-0368

I detta sammanhang kan även uppmärksammas att regeringen under oktober 2025 beslutade om en Färdplan för offentliga affärer.¹ Den innebär en utveckling av den nationella upphandlingsstrategin som beslutades 2016. Genom färdplanen finns det numera tio inriktningsmål för de offentliga affärerna och, för att öka strategins genomslag, även tre särskilda fokusområden. Produktivitetskommissionens förslag kan i många delar inordnas i färdplanen.

Bostäder och byggande (SOU 2024:29, avsnitt 7)

Främja standardiserat och modulärt byggande (avsnitt 7.4.11)

Produktivitetskommissionens förslag i delbetänkandet var att Boverket, i samarbete med Konkurrensverket och Upphandlingsmyndigheten, skulle utvärdera möjligheterna för typgodkännande av flerbostadshus. Regeringen har efter att Produktivitetskommissionen lämnade sitt förslag nu gått vidare med ett uppdrag till Boverket att ta fram förslag på hur typgodkännande av småhus kan genomföras.² Boverket och Upphandlingsmyndigheten har vidare i sina respektive regleringsbrev för 2026 fått uppgiften att tillsammans kartlägga upphandlingsfaktorer inom bygg- och anläggningssektorn som kan främja att fler anbudsgivare deltar i upphandlingar i sektorn. Upphandlingsmyndigheten lämnar därför inte någon synpunkt på Produktivitetskommissionens förslag.

Transportinfrastruktur (SOU 2024:29, avsnitt 8)

Bygg en struktur för att följa upp verksamheten på projektnivå (avsnitt 8.7.6)

Upphandlingsmyndigheten välkomnar att data samlas in och görs öppet tillgänglig av VTI, Trafikanalys och Trafikverket för att kunna följa upp och utvärdera upphandlingar inom transportområdet, dock med hänsyn till det antagonistiska perspektivet och att de eventuella sårbarheter som skapas vid för stor öppenhet behöver beaktas vid tillgängliggörande av data. Tillgången till data är som utgångspunkt en förutsättning för att samhället såväl som varje upphandlande organisation ska kunna utvärdera och utveckla goda upphandlings-, kontrakts- och projektmodeller för alla typer av upphandlingar, inte minst de så ofta dyra såväl som kompetens- och resurskrävande upphandlingarna som rör stora infrastrukturprojekt.

Det kan konstateras att förslaget i denna del rimmar väl med att åstadkomma bättre inköpsuppgifter i allmänhet rörande den offentliga upphandlingen (se nedan angående SOU 2025:96, avsnitt 15.3.2).

¹ Regeringskansliet (Finansdepartementet), *Färdplan för de offentliga affärerna 2025–2030*, oktober 2025.

² Regeringen (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet), *Uppdrag till Boverket att ta fram förslag på hur typgodkännande av småhus kan genomföras*, beslut den 22 maj 2025, dnr LI2025/01072.

Ert datum:
2025-10-21

Datum:
2026-02-04

Er ref:
Fi2025/01857

Diarienummer:
UHM-2025-0367,
UHM-2025-0368

Fortsätt utveckla arbetet med upphandlingar (avsnitt 8.7.8)

Upphandlingsmyndigheten instämmer i Produktivitetskommissionens bedömning med avseende på att de här aktuella verksamheternas komplexitet ställer stora krav på upphandlingskompetensen ur en rad olika aspekter. När det gäller hur upphandlingar och kontrakt driver produktivitet och kvalitativa resultat anser

Upphandlingsmyndigheten, i linje med Produktivitetskommissionens bedömning, att det är en grannlaga uppgift att för varje sammanhang avgöra exempelvis hur och när totalentreprenad eller funktionsupphandling ska nyttjas eller hur kvalitetskonkurrens kan uppnås. Upphandlingsmyndigheten anser i och för sig att problemet med allmänna begrepp som syftar till optimering, såsom begreppet ”funktionsupphandling”, är att de inte är exakta.

Vad som behövs för mer framgångsrika upphandlingar i stort och sannolikt även på infrastrukturuområdet (något som det till slut ankommer på de involverade myndigheterna att avgöra) är enligt Upphandlingsmyndighetens mening vägledande principer för avgörande val när det kommer till vissa typfall, såsom principer för när totalentreprenad ska tillämpas och vilka villkor och projektmodeller som hör till. De önskemål som Produktivitetskommissionen ger uttryck för kan nog snarare än genom någon allmän dragning mot totalentreprenad, funktionsupphandlingar eller kvalitetskonkurrens, åstadkommas genom verksamhetsutveckling. Vad som behövs är alltså hög upphandlingskompetens och tillräckliga resurser i övrigt. Upphandlande organisationer kan då åstadkomma tydliga och välbalanserade kontrakt med avseende på formulerade åtaganden och ersättningar, god och nära uppföljning av utförandet, särskilt i högriskprojekt, och eventuellt incitamentsvillkor i kontrakten, exempelvis bonusvillkor för vissa utföranden beroende på kostnader, tidplan eller kvalitet. Vad som är en lyckad upphandling beror i och för sig på upphandlande organisationers behov och målsättningar med upphandlingen.

Klimat- och industripolitik (SOU 2025:96, avsnitt 8)

Offentlig upphandling är sällan ett effektivt verktyg för grön omställning (avsnitt 8.3.6)

Upphandlingsmyndigheten kan varken tillstyrka eller avstyrka den allmänna bedömningen från Produktivitetskommissionen att särskilda krav i offentlig upphandling sällan är en kostnadseffektiv åtgärd för minskade klimatutsläpp. Därmed kan Upphandlingsmyndigheten varken tillstyrka eller avstyrka att särskilda krav för minskade utsläpp av det skälet inte bör göras obligatoriskt.

Upphandlingsmyndigheten bedömer att upphandling som utgångspunkt är ett effektivt verktyg för att åstadkomma politiska mål, inklusive med avseende på att upphandling kan utformas på olika sätt som får olika effekt på klimatet. Det måste däremot vara varje upphandlande organisation som utifrån sina förutsättningar, inklusive kraven på sig från exempelvis regeringen att beakta klimathänsyn, har att bedöma hur upphandlingarna utformas. Det kan då visserligen stämma, som

Ert datum:
2025-10-21

Datum:
2026-02-04

Er ref:
Fi2025/01857

Diarienummer:
UHM-2025-0367,
UHM-2025-0368

Produktivitetskommissionen tar upp, att klimatpåverkan redan kommer att återspeglas i priset, med anledning av EU:s utsläppshandelssystem, på ett sätt som inte gör det önskvärt att upphandlande organisationer ställer ytterligare krav på klimathänsyn i upphandlingen. Det kan vidare stämma att det även på områden utan andra starka klimatpolitiska styrmedel kan vara en mycket svår uppgift att i varje enskilt fall välja och väga rätt teknik, produkt och kravnivå utifrån klimatperspektiv gentemot funktionskrav, kostnad och andra sidokrav.

Upphandlingsmyndigheten anser visserligen att de nämnda svårigheterna är kännetecknande för all upphandling och är en del av varje upphandlande organisations vardag att möta. Det sker genom att upphandlingarna utformas så affärsmässigt som möjligt inom ramen för upphandlingslagstiftningen, samtidigt som den omfattande flora av behov som upphandlande organisationer har tillgodoses, inklusive behov för att enligt sina uppdrag ta hänsyn till klimatet.

Upphandlingsmyndigheten har tidigare i sitt remissvar till Ds 2021:31 tillstyrkt att skärpa regelverket på sådant sätt att det blir obligatoriskt att enligt 4 kap. 3 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU, beakta vissa samhällsintressen vid offentlig upphandling.³ Upphandlingsmyndighetens yttrande lämnades då bland annat mot bakgrund av Sveriges höga ambitioner på hållbarhetsområdet. Upphandlingsmyndigheten har för närvarande inte skäl att ändra sin ståndpunkt som redovisades i det tidigare remissvaret, inklusive ifråga om de lagtekniska frågor som uppstår med en regeländring som den tidigare föreslagna. Det är dock viktigt att reglerna inte leder till symbolpolitik eller krav i upphandlingar som ser bra ut på pappret men egentligen inte har någon större effekt för den omställning som önskas. Av den anledningen är det viktigt att upphandlingsreglerna (liksom regler i så kallade sektorsfiler inom olika politikområden på EU-nivå som innehåller bestämmelser om offentlig upphandling) inte innehåller detaljstyrande regler som bakbinder de upphandlande organisationerna på ett suboptimalt sätt eller inte utgår från hur upphandlingar fungerar i praktiken. Detta är något för Sverige att proaktivt bevaka inom ramen för EU:s pågående översyn av upphandlingsdirektiven, m.m.

Allmänt kan det slutligen noteras att begreppet ”grön omställning”, som finns i rubriken till detta avsnitt av betänkandet, omfattar mer än bara klimatfrågan.

Kriminalitet och tillit (SOU 2025:96, avsnitt 11)

Förändrat perspektiv kring privata utförares lämplighet (avsnitt 11.3.1)

Upphandlingsmyndigheten har principiellt inget att invända mot ansatsen i Produktivitetskommissionens bedömning att det bör åligga den privata aktören att regelbundet och löpande kunna påvisa sin lämplighet i stället för att den

³ Upphandlingsmyndighetens remissvar *En skyldighet att beakta vissa samhällsintressen vid offentlig upphandling (Ds 2021:31)*, yttrande den 31 januari 2022, dnr UHM-2021-0226.

Ert datum:
2025-10-21

Datum:
2026-02-04

Er ref:
Fi2025/01857

Diarienummer:
UHM-2025-0367,
UHM-2025-0368

upphandlande eller tillståndsgivande myndigheten ska påvisa huruvida en privat aktör är olämplig.

Upphandlingsmyndigheten bedömer dock att den nuvarande ordningen i den direktivstyrda offentliga upphandlingen är bunden av vad som följer av upphandlingsdirektiven och rättspraxis.⁴ Av den ordningen följer redan i många fall att anbudsgivare har att påvisa sin lämplighet genom att inge kompletterande dokument och viss utredning. Det går inte att kräva mer än direktiven tillåter i fråga om vilka grunder som får leda till uteslutning eller vilka bevismedel för att grunderna inte är för handen som ska accepteras. Det går vidare inte att ställa andra eller mer långtgående kvalificeringskrav på anbudsgivare än vad upphandlingsdirektiven och de grundläggande principerna tillåter. I fråga om förfaranden som inte är direktivstyrda är möjligheterna däremot större för den svenska lagstiftaren att ta fasta på Produktivitetskommissionens ansats i upphandlingarna.

Utrymmet är större när det gäller att ställa krav på själva kontraktsföremålet, vilket i viss mån kan ha bäring på mer allmänna krav på leverantörens verksamhet. Sådana krav utgår från de upphandlande organisationernas behov. Om de följer de grundläggande principerna för offentlig upphandling, exempelvis proportionalitetsprincipen att kraven inte får vara mer långtgående än vad som är nödvändigt för att tillgodose behoven, är de därför som utgångspunkt tillåtna. Enligt villkoren som ställs upp i de upphandlade kontrakten kan leverantörer således löpande krävas att kunna påvisa sin lämplighet eller bli föremål för annan uppföljning av kontraktsvillkoren.

Med anledning av att Produktivitetskommissionens bedömning i denna del håller sig på en hög nivå går inte heller Upphandlingsmyndigheten in i några närmare detaljer avseende upphandlingsreglerna i de ovannämnda avseendena. Ytterligare aspekter tas däremot upp med avseende på avsnitt 11.3.6 nedan.

Som Upphandlingsmyndigheten framhåller i andra delar av detta svar är det viktigt att Sverige proaktivt försöker påverka översynen av EU-direktiven, bland annat så att möjligheterna till uteslutning av leverantörer och förkastande av låga anbud blir mycket bättre än idag. Detta handlar bland annat om att förstå hur organiserad brottslighet idag använder bolag som brottsverktyg.

Revidera eller upphäv lagen om valfrietssystem (avsnitt 11.3.2)

Konkurrensverket har i december 2025 redovisat förslag på hur LOV kan revideras i här aktuella avseenden.⁵ Upphandlingsmyndigheten, som har haft kontakt med Konkurrensverket vid framtagandet av förslaget, tillstyrker vad Konkurrensverket framför i rapporten och därmed de förslag till ändringar av LOV som

⁴ Se främst art. 57-60 i LOU-direktivet (EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG).

⁵ Konkurrensverket, *Nya grindvaktsfunktioner i LOV – förslag som bidrar till att motverka kriminella eller oseriösa leverantörer i valfrietssystem*, rapport 2025:8, publicerad 19 december 2025.

Ert datum:
2025-10-21Datum:
2026-02-04Er ref:
Fi2025/01857Diarienummer:
UHM-2025-0367,
UHM-2025-0368

Konkurrensverket redovisat. Det kan i och för sig förväntas att propositionen Leverantörskontroll vid upphandling, som regeringen aviserat men inte avlämnat vid tidpunkten för utarbetandet av detta remissvar, sannolikt kommer att innehålla förslag som berör utformningen av uteslutningsgrunderna i LOV.⁶

Det framkommer i rapporten att ingen av aktörerna som Konkurrensverket intervjuade förespråkade att LOV upphävs. Upphandlingsmyndigheten är bland annat av den anledningen av uppfattningen att LOV ska behållas.

Samla, dela och tillgängliggöra information (avsnitt 11.3.4)

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker förslaget att det införs ett utförarregister för privata utförare av all offentligt finansierad verksamhet.

I fråga om de förslag som Leverantörskontrollutredningen (SOU 2023:43) tog fram har Upphandlingsmyndigheten tidigare yttrat sig.⁷ Upphandlingsmyndigheten ställde sig mycket positiv till ett nytt system för leverantörskontroll som kräver tillgång till vissa register.

Upphandlingsmyndigheten anser att ett eller flera register kan ha många olika former med avseende på vilka uppgifter som registreras (till exempel uppgifter om utförare, deras företrädare och kvaliteten på de utförda tjänsterna), vem som ska hålla registret och vem som ska ges tillgång till registeruppgifterna. Upphandlingsmyndigheten anser att det är kritiskt att samordning sker mellan olika register som införs och aktörerna som förvaltar dem.

En utgångspunkt i ambitionen med register bör därvid enligt Upphandlingsmyndigheten vara att ett enda register, förslagsvis det som Bolagsverket föreslagits hålla, räcker för att i olika format samla all den information som ska registreras av betydelse för offentlig upphandling. Det bör vid en utarbetning av Bolagsverkets register även beaktas att ambitionen kan höjas framöver. Exempelvis bör ett register som införs för uppgifter om påföljder till följd av ihållande brister i fullgörandet av kontraktsskrav (se närmare nedan rörande avsnitt 15.3.1) göras kompatibelt med ett framtida tillägg för betygssystem även om ett sådant inte införs initialt.

Vilket närmare gränssnitt som registret ges och på vilket sätt slagningar kan ske och hållas tillgängliga för intressenter är en närmare fråga som få bedömas beroende på utformningen av ett register, bland annat med tanke på eventuell hänsyn till sekretess eller personuppgiftshantering som kan bli aktuell.

⁶ Statsrådsberedningen, Propositionsförteckning våren 2026, Finansdepartementet, nr 124, Leverantörskontroll vid upphandling.

⁷ Se Upphandlingsmyndighetens remissvar *En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter (SOU 2023:43)*, yttrande 8 december 2023, dnr UHM-2023-0170.

Ert datum:
2025-10-21Datum:
2026-02-04Er ref:
Fi2025/01857Diarienummer:
UHM-2025-0367,
UHM-2025-0368***Lägre krav för uteslutning och lättare att säga upp avtal (avsnitt 11.3.6)***

Upphandlingsmyndigheten instämmer, så långt som upphandlingsregelverket tillåter det, i Produktivitetskommissionens bedömning att kraven för uteslutning av leverantörer vid upphandling bör sänkas och bli enklare att tillämpa för upphandlande organisationer när det finns skäl att anta att en aktör inte kommer att utföra verksamheten på ett seriöst eller klanderfritt sätt. Upphandlingsmyndigheten instämmer även i att upphandlande organisationer bör kunna säga upp avtal med upphandlade aktörer när kvalificerade felaktigheter i utförandet uppdagas. Här finns dock avtalsrättsliga begränsningar. Avtalen behöver utformas och följas upp på ett ändamålsenligt sätt för att hävning eller uppsägning ska ske. Detta kräver rätt och tillräckliga resurser hos de upphandlande organisationerna. Hur de rättsliga och praktiska förutsättningarna ser ut och vilka åtgärder som kan vidtas kommer Upphandlingsmyndigheten att utreda närmare genom bland annat de regeringsuppdrag som nämns nedan.

Upphandlingsmyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att med Ekobrottsmyndigheten stödja kommunerna i deras arbete med att motverka arbetslivskriminalitet och brottslighet i välfärden i de offentliga affärerna.⁸ Uppdraget inkluderar en redovisning av hur åtgärder bidragit till regeringens mål om att endast seriösa leverantörer tilldelas offentliga kontrakt samt att leverantörerna följer avtal och gällande regelverk och har seriösa underleverantörer såvitt avser kommunernas upphandlingar och avtal.

Upphandlingsmyndigheten har också nyligen fått i uppdrag att främja och följa upp genomförandet av regeringens Färdplan för de offentliga affärerna 2025–2030, inklusive att upphandlande aktörer analyserar risker för kriminalitet och oseriösa aktörer i olika branscher, kontrollerar anbudsgivare och ställer krav som motverkar att kriminella företag kan delta samt att avtalen följs upp.⁹

Det saknas givet nämnda uppdrag anledning till att här närmare kommentera Produktivitetskommissionens bedömning. Det kan dock allmänt konstateras att avgörande ofta är vad upphandlande organisationer har skrivit in för villkor i upphandlingarna och kontrakten.

I övrigt vill Upphandlingsmyndigheten framhålla vikten av att Sverige proaktivt driver frågan om bättre uteslutningsgrunder och bättre möjlighet att förkasta låga anbud inom ramen för EU:s pågående översyn av upphandlingsdirektiven. Detta nämns även på andra ställen i detta svar, men det tål att betonas eftersom det bästa fönstret för

⁸ Regeringen (Finansdepartementet), *Uppdrag till Upphandlingsmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten att stödja kommunerna i deras arbete med att motverka arbetslivskriminalitet och brottslighet i välfärden*, beslut den 18 december 2025, dnr Fi2025/02383.

⁹ Regeringen (Finansdepartementet), *Uppdrag till Upphandlingsmyndigheten att främja och följa upp genomförandet av färdplanen för de offentliga affärerna*, beslut den 2 oktober 2025, dnr Fi2025/01827.

Ert datum:
2025-10-21

Datum:
2026-02-04

Er ref:
Fi2025/01857

Diarienummer:
UHM-2025-0367,
UHM-2025-0368

påverkan enligt många bedömare är just nu innan EU-kommissionen presenterar sina lagförslag, vilket ska ske under kvartal 2 i år.

Offentlig upphandling (SOU 2025:96, avsnitt 15)

Systematisk användning av erfarenheter (avsnitt 15.3.1)

Upphandlingsmyndigheten välkomnar förbättrade möjligheter för den offentliga sektorn att i högre grad nyttja erfarenheter av tidigare leverantörsrelationer vid tilldelning av nya kontrakt, dock med hänsyn till att detta naturligtvis måste ske inom ramen för vad som är möjligt enligt EU:s upphandlingsregler. I vilken mån som upphandlande organisationer också i högre grad i framtiden bör nyttja erfarenheterna vid tilldelning av nya kontrakt måste ytterst bestämmas i varje enskilt fall av upphandlande organisationer utifrån deras behov och förutsättningar enligt upphandlingslagstiftningen. Sverige bör inom ramen för EU:s pågående översyn av upphandlingsdirektiven verka för att utrymmet att beakta leverantörers tidigare erfarenhet blir mer flexibelt och större än vad det är idag.

Upphandlingsmyndigheten ställer sig av nämnda skäl bakom ambitionen att införa ett system där upphandlande organisationers erfarenheter kan registreras i syfte att kunna använda dessa erfarenheter som grund för tilldelning av kontrakt i andra upphandlingar, under förutsättning att ett sådant system konstrueras på ett praktiskt och juridiskt fungerande sätt där även rättssäkerhetsaspekter beaktas.

Upphandlingsmyndigheten har i en redovisning till regeringen till följd av sitt regleringsbrev år 2024 analyserat hur användning av kvalitetskriterier i anbudsutvärdering påverkar konkurrensen i offentliga upphandlingar och vilka eventuella hinder som finns för en ökad användning av utvärderingsmodeller med kvalitetsaspekter.¹⁰ Redovisningen tar dock inte upp den särskilda frågan om hur ett register skulle kunna hjälpa till för användning av utvärderingsmodeller med kvalitetsaspekter.

När det gäller förslagen från Konkurrensverket i den rapport som Produktivitetskommissionen i sitt förslag förhåller sig till, har den rapporten nu publicerats.¹¹ Upphandlingsmyndigheten instämmer i de bedömningar som Konkurrensverket redovisar i fråga om de rättsliga förutsättningarna för de förslag som rapporten tar upp. Upphandlingsmyndigheten har heller inget att invända mot att Konkurrensverkets förslag i rapporten skulle genomföras.

Upphandlingsmyndigheten kan ändå för sin del notera att det är viktigt att ett eventuellt införande av ett register bara bör ske om arbetsinsatsen för det allmänna vid upprättandet och förvaltningen av registret samt arbetsinsatsen för det allmänna

¹⁰ Upphandlingsmyndighetens redovisning *Uppdrag om att analysera användningen av kvalitetskriterier i anbudsutvärderingen*, den 13 december 2024, dnr UHM-2024-0038.

¹¹ Konkurrensverket, *Metoder för att beakta kvalitet i offentliga kontrakt*, rapport 2025:7, publicerad 1 december 2025.

Ert datum:
2025-10-21Datum:
2026-02-04Er ref:
Fi2025/01857Diarienummer:
UHM-2025-0367,
UHM-2025-0368

och leverantörerna vid upphandling som tar hänsyn till registret står i rimlig proportion till fördelarna med ett sådant register. I fråga om ett sådant begränsat register som Konkurrensverket föreslår, d.v.s. ett register över kontrakt där leverantörer visat på allvarliga eller ihållande brister som ska utgöra stöd för att tillämpa 13 kap. 3 § 5 LOU i framtida upphandlingar, så ser Upphandlingsmyndigheten ett sådant register som i och för sig välkommet som stöd för att låta de mest flagranta fallen leda till uteslutning i framtida upphandlingar.

Effekten av ett sådant register som föreslås av Konkurrensverket på hur leverantörer kan konkurrera med sin kvalitet blir dock knappt märkbar om registret får en så begränsad omfattning som kan förväntas. Konkurrensverket nämner det jämförbara ungerska registret där bara 13 kontrakt registrerades under 2024 (se s. 90 i rapporten), en siffra som kan ställas bredvid Upphandlingsmyndighetens statistikuppgift att upphandlande organisationer i Sverige annonserade drygt 17 000 upphandlingar år 2023 – en upphandling kan dessutom leda till flera kontrakt.

Det bör också uppmärksammas att det givetvis kan innebära stora negativa konsekvenser för den leverantör som registreras, något som gör att det blir väldigt viktigt att grundläggande rättssäkerhet även för leverantörerna beaktas vid beslut och bedömning av om en leverantör ska registreras eller ej. Frågan om själva registreringen i sig innebär ett beslut som är överklagbart måste också utredas.

Bättre inkösuppgifter (avsnitt 15.3.2)

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker Produktivitetskommissionens förslag om utökad nationell insamling av inköpsdata ur hela inköpsprocessen och om hela inköpsvolymen. Myndigheten instämmer även i bedömningen som rör vikten av sammanlänkad data genom inköpsprocessen.

Vidare tillstyrker Upphandlingsmyndigheten att insamlade uppgifter bör tillgängliggöras som öppna data där så inte är olämpligt av säkerhetsskäl, integritetsskäl eller av hänsyn till företagshemligheter.

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker att det är Upphandlingsmyndigheten som ska samla in data. Det bör även vara Upphandlingsmyndigheten som tillgängliggör data. Myndigheten behöver erhålla ett instruktionsenligt och finansierat uppdrag för uppgiften. I syfte att undvika parallella rapporteringsstrukturer med eventuellt merarbete för de som lämnar uppgifter samt för att samordna nyttorna med insamlingen bör regeringen överväga hur insamlingen ska förhålla sig till annan nationell datainsamling som rör inköps- och upphandlingsuppgifter. Exempelvis avses då den insamling av uppgifter från upphandlingsannonser som Upphandlingsmyndigheten ansvarar för inom ramen för lagen (2019:668) om upphandlingsstatistik. Vidare avses den insamling som kan bli aktuell av inköpsdata

Ert datum:
2025-10-21Datum:
2026-02-04Er ref:
Fi2025/01857Diarienummer:
UHM-2025-0367,
UHM-2025-0368

till stöd för försörjningsanalyser.¹² Ett annat exempel är den data som Skatteverket kommer att hantera till följd av VIDA-paketet (Vat in the Digital Age).¹³

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker att bredda kravet på elektroniska inköp till hela den offentliga sektorn. Regeringen bör då överväga vilket särskilt stöd som behöver tillhandahållas mindre resursstarka aktörer som kan ha svårt att övergå till en infrastruktur för e-handel. Frågan om standardisering är central i sammanhanget.

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker att det inrättas en statlig annonsdatabas för samtliga upphandlingsannonser i Sverige. Upphandlingsmyndigheten föreslår att Upphandlingsmyndigheten blir den myndighet som ska förvalta den statliga annonsdatabasen (dock att själva driftsformen m.m. behöver utredas vidare) och därmed erhålla ett instruktionsenligt och finansierat uppdrag för uppgiften. Om en statlig annonsdatabas införs bör även undersökas vilka ytterligare uppgifter som i högre grad än i dag kan tillgängliggöras, såsom information om uppföljning av tilldelade kontrakt. Skälen för att inrätta en statlig annonsdatabas utgör bland annat erfarenheten att den svenska ordningen är ovanlig i EU och OECD, något som försvårar jämförelsen till andra länder. Vidare försvåras styrningen av statistik som ska inhämtas från upphandlingsannonser. Ordningen medför att tillgången till upphandlingsannonser är begränsad för den svenska marknaden och att det därför saknas möjlighet för intressenter, särskilt små och medelstora företag, att enkelt ta del av fullständiga annonser i ett standardiserat format. Samtidigt är kvaliteten på annonser ofta bristfällig.¹⁴

Utöver vad som anges ovan hänvisar Upphandlingsmyndigheten till relevanta överväganden i 2019 års rapport från Upphandlingsmyndigheten som Produktivitetskommissionen också hänvisar till.¹⁵

Bättre organisering av inköpsverksamheten (avsnitt 15.3.3)

Upphandlingsmyndigheten ställer sig bakom förslaget att ge uppdraget till statliga myndigheter med en stor inköpsvolym att, i vart fall principiellt, arbeta med

¹² Regeringen (Försvarsdepartementet), *Uppdrag att utveckla arbetet med försörjningsanalyser*, beslut den 7 juli 2025, dnr Fö2025/01148.

¹³ Rådets direktiv (EU) 2025/516 av den 11 mars 2025 om ändring av direktiv 2006/112/EG vad gäller mervärdesskatteregler för den digitala tidsåldern, Rådets förordning (EU) 2025/517 av den 11 mars 2025 om ändring av förordning (EU) nr 904/2010 vad gäller de arrangemang för administrativt samarbete på mervärdesskatteområdet som krävs för den digitala tidsåldern och Rådets genomförandeförordning (EU) 2025/518 av den 11 mars 2025 om ändring av genomförandeförordning (EU) nr 282/2011 vad gäller informationskrav för vissa mervärdesskatteordningar.

¹⁴ Tidigare har Upphandlingsmyndigheten, till skillnad från nu, i sitt remissvar till promemorian Statistik på upphandlingsområdet (Ds 2017:48), ansett att inrättandet av en nationell annonsplats skulle ha inneburit betydande förändringar av marknaden för upphandlingsannonser och att en sådan ingripande förändring därför inte borde övervägas. Se Upphandlingsmyndighetens yttrande *Statistik på upphandlingsområdet (Ds 2017:48)*, daterat 12 januari 2018, dnr UHM- 2017-0248. Sedan den bedömningen gjordes pekar de samlade erfarenheterna nu mot en annan bedömning. Detta framfördes även av Upphandlingsmyndigheten i forumet för samverkan mot korruption, se Statskontoret, *En stabilare grund för arbetet mot korruption – 32 förslag från forumet för samverkan mot korruption*, rapport 2025:17, publicerad den 18 december 2025, dnr 2024/155-5. Den förhöjda transparensen som skulle komma av en statlig annonsdatabas skulle i sig kunna motverka korruption.

¹⁵ Upphandlingsmyndigheten, *Förberedande studie om vissa inköpsvärden*, publicerad den 28 februari 2019, dnr UHM-2018-0149-38.

Ert datum:
2025-10-21

Datum:
2026-02-04

Er ref:
Fi2025/01857

Diarienummer:
UHM-2025-0367,
UHM-2025-0368

kategoristyrning och inköpsanalyser. Upphandlingsmyndigheten instämmer alltså även i att det viktigaste är att de generella principerna i kategoristyrning följs och att ambitionsnivån bör vara lägre vid lägre inköpsvolym.

Upphandlingsmyndigheten har i december 2025 till följd av uppdraget från regeringen att främja kategoristyrning vid inköp i offentlig sektor publicerat stöd i linje med nämnda förslag.¹⁶ Stödet är alltså en god utgångspunkt för särskilda uppdrag till statliga myndigheter att arbeta kategoristyrkt. Stödet inbegriper vägledning och beslutsstöd på övergripande såväl som detaljerad nivå i form av mallar, checklistor och exempel. Stödet är också utformat för att vara anpassningsbart till såväl stora som små inköpsorganisationer.

Upphandlingsmyndigheten anser att det är viktigt för att resultatet av uppdragen till de statliga myndigheterna att kategoristyrningen, även om den tillfälligt prioriteras, inte ska ses som tillfällig. I stället ska kategoristyrning ses som en naturlig del av all inköpsverksamhet på lång sikt. Kategoristyrningsprojekt riskerar annars att bli punktinsatser som när de väl har genomförts inte får bestående genomslag på hur inköpsverksamheten optimeras. Det kan särskilt också påpekas att uppdragen till de statliga myndigheterna bör utformas så att de har ett naturligt samband till de behov som varje myndighet har att tillgodose. På så sätt involveras ledningen och de sakkunniga i myndigheterna som inte primärt arbetar med kategoristyrning direkt i kategoristyrningen snarare än att konfronteras med vad som annars kan upplevas som administrativa uppgifter vid sidan av kärnverksamheten. Ett exempel på hur uppdragen kan utformas i nämnda avseende är att myndigheterna ska redovisa hur vedertagen metod för kategoristyrning har samordnats med annan övergripande styrning av inköpsverksamheten såsom arbete med försörjningsanalyser eller arbete med andra beredskapsaspekter. Upphandlingsmyndigheten bedömer nämligen att många av de frågor som rör styrning av hur beredskapsaspekter beaktas systematiskt i myndigheternas upphandlingar lämpar sig särskilt väl för att hantera inom ramen för vedertagen kategoristyrningsmetod.

Stärkt nationellt upphandlingsstöd (avsnitt 15.3.4)

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker förslaget att stärka det nationella upphandlingsstödet som lämnas av Upphandlingsmyndigheten till följd av bättre förutsättningar för att lämna sådant stöd.

Upphandlingsmyndigheten konstaterar att myndigheten redan idag deltar i bland annat nätverk för upphandlare att dela erfarenheter, material och *best practices*. Med större resurser skulle myndigheten kunna anordna och leda den nationella samordningen av branschpraxis i form av mer konkret stöd för upphandlare, inklusive utökat stöd med avseende på specifika exempel eller mallar som ofta efterfrågas av de som vänder sig till Upphandlingsmyndigheten för stöd.

¹⁶ Regeringen (Finansdepartementet), Uppdrag till Upphandlingsmyndigheten att främja utvecklingen av kategoristyrkt inköpsverksamhet, beslut den 3 oktober 2024, dnr Fi2024/01912.

Ert datum:
2025-10-21Datum:
2026-02-04Er ref:
Fi2025/01857Diarienummer:
UHM-2025-0367,
UHM-2025-0368

Ifråga om de delar som Produktivitetskommissionen tar upp rörande att Upphandlingsmyndigheten kan erbjuda bättre stöd för inköpsens effektivitet och för hur man organiserar och styr inköpsverksamheten, exempelvis bättre stöd för kategoristyrning samt kunskap och analyser om leverantörsmarknader, så konstaterar Upphandlingsmyndigheten att det redan genomförts förstärkningar, som tas upp ovan i detta remissvar, och att Upphandlingsmyndigheten fortsätter att stärka sin verksamhet framöver i enlighet med regeringens ambitioner. Detsamma gäller i fråga om att i framtiden kunna utforma nya stöd med grund i bättre inköpsdata i takt med att Upphandlingsmyndigheten får tillgång till den, exempelvis om Upphandlingsmyndigheten i framtiden får enklare tillgång till data om leverantörsreskontra och andra inköpsuppgifter.

Regeringen har redan i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) beslutat i linje med Produktivitetskommissionens förslag att till Upphandlingsmyndigheten föra över Kammarkollegiets uppgift att upphandla samordnade ramavtal (Statens inköpscentral) och Myndigheten för digital förvaltning (Diggs) uppgifter inom området elektronisk inköpsprocess. Regeringen har därvid uppdragit till respektive myndighet att förbereda överföringarna.¹⁷ Upphandlingsmyndigheten lämnar därför här inte några synpunkter på Produktivitetskommissionens förslag.

Färre överprövningar och effektivare handläggning (avsnitt 15.3.5)

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker att upphandlingsmålen koncentreras till färre förvaltningsrätter och kammarrätter av de skäl som Produktivitetskommissionen tar upp. Upphandlingsmyndigheten ställer sig vidare bakom det närmare förslaget från Upphandlingsutredningen (SOU 2013:12) om att upphandlingsmålen koncentreras till tre förvaltningsrätter och en kammarrätt. Detta bör ske genom en ändring av bestämmelserna om behörigt forum i upphandlingslagarna.

Upphandlingsmyndigheten anser att ett införande av en differentierad ansökningsavgift i överprövningsmål behöver utredas närmare. Om ansökningsavgiften differentieras i förhållande till sökandens omsättning motverkas att en avgift inte slår oproportionerligt hårt mot ett litet företag. Differentierade avgifter skulle ta fasta på vikten av en mångfald av olika leverantörer på den offentliga marknaden och att det är av största vikt att mindre företag och idéburna organisationer inte drabbas extra hårt. Givet Upphandlingsmyndighetens grundläggande ståndpunkt, som också kommer till uttryck i de tidigare remissyttranden som tas upp nedan, att överprövningar som inte har goda skäl för sig bör minska kan det alltså finnas tillräckliga motiv till att införa en differentierad ansökningsavgift. Samtidigt är det fallet att varje typ av avgift kan försämra leverantörernas tillgång till rättsmedel.

¹⁷ Se för Upphandlingsmyndighetens del: Regeringen (Finansdepartementet), *Uppdrag till Upphandlingsmyndigheten att förbereda inordnandet av vissa uppgifter från Myndigheten för digital förvaltning och Kammarkollegiet*, beslut den 2 oktober 2025, dnr Fi2025/01825.

Ert datum:
2025-10-21Datum:
2026-02-04Er ref:
Fi2025/01857Diarienummer:
UHM-2025-0367,
UHM-2025-0368

Frågan om införande av en ansökningsavgift vid överprövningar har tidigare behandlats i bland annat Förenklingsutredningen (SOU 2018:44). Upphandlingsmyndigheten uttalade i sitt remissvar till Förenklingsutredningen att Upphandlingsmyndigheten (vid tidpunkten för remissvaret) i och för sig delade den i utredningen framförda uppfattningen att det är önskvärt att andelen upphandlingar som överprövas minskar. En minskad andel överprövningar är dock främst eftersträvarsvärd om *behovet* av överprövning samtidigt minskar. Så skulle kunna bli fallet om regelverket förenklas och tydliggörs, om underrättspraxis blir mer enhetlig, om upphandlingsdokumenten blir mer pedagogiska och om fel påtalas tidigt. Enligt Upphandlingsmyndigheten kunde visserligen ansökningsavgifter ha effekten att andelen överprövningar minskar. Upphandlingsmyndigheten föreslog dock, till skillnad från utredningens förslag om en avgift om 7 500 kr, att ansökningsavgiften bör vara densamma som i tvistemål, d.v.s. 2 800 kr. I fråga om differentierade avgifter så uttalade Upphandlingsmyndigheten i remissvaret att den instämde i utredningens då gjorda bedömning att en fast avgift är mest ändamålsenlig.¹⁸ Som framkommer ovan ser dock Upphandlingsmyndigheten att en ansökningsavgift som differentieras i förhållande till sökandens omsättning kan innebära en önskvärd effekt som bör utredas närmare.

Regeringen har i en lagrådsremiss ansett att en ansökningsavgift inte bör införas i mål om överprövning av en upphandling eller överprövning av ett avtals giltighet.¹⁹ Upphandlingsmyndigheten framförde i sitt yttrande över lagrådsremissen att även små ansökningsavgifter kan få effekten att antalet överprövningar minskar. Upphandlingsmyndigheten ansåg dock att de skäl som angavs i det remitterade förslaget för att inte införa ansökningsavgifter var väl avvägda.²⁰

Förändrade europeiska upphandlingsregler (avsnitt 15.3.6)

Upphandlingsmyndigheten instämmer i Produktivitetskommissionens bedömning att upphandlingsregelverket bör utformas så att det offentliga kan göra goda affärer. Upphandlingsmyndigheten instämmer också i att upphandlingsreglerna bör förändras så att upphandlande organisationer får större frihet kring hur upphandlingar genomförs, bättre möjligheter för förhandling med potentiella leverantörer och större utrymme för bedömningar baserade på erfarenheter. Detta är något som Sverige proaktivt bör driva inom ramen för EU:s pågående översyn av upphandlingsreglerna.

Upphandlingsmyndigheten vill understryka att den största potentialen och begränsningen med avseende på hur upphandlingar och avtal/kontrakt utformas, inklusive planering och uppföljning, har att göra med resurstillgången, kompetensen och kulturen hos inköpsorganisationerna och övrig relevant verksamhet såsom leverantörernas och konkurrenssituationen på marknaden. Inte minst är det

¹⁸ Se Upphandlingsmyndighetens remissvar *Möjligt, tillåtet och tillgängligt sou 2018:44*, daterat 30 januari 2019, dnr UHM-2018-0305.

¹⁹ Lagrådsremiss, *En effektivare överprövning av offentliga upphandlingar*, 20 januari 2022.

²⁰ Se Upphandlingsmyndighetens yttrande *En effektivare överprövning av offentliga upphandlingar*, daterat 23 mars 2021, dnr UHM-2020-0286.

Ert datum:
2025-10-21Datum:
2026-02-04Er ref:
Fi2025/01857Diarienummer:
UHM-2025-0367,
UHM-2025-0368

exempelvis fallet med avseende på att kunna förhandla i upphandlingar, att det ofta skulle innebära den bästa möjligheten till en god affär men att det kräver mer tid, kunskap och mod hos inköpsorganisationerna för att genomföra. Det är därför inte alltid vad som föreskrivs i upphandlingslagstiftningen som utgör hindret för en god affär, utan förmågan att utforma upphandlingar affärsmässigt och med hänsyn till de formaliakrav som upphandlingslagstiftningen och dess underliggande principer ställer upp. Utvecklingen i nämnda avseenden är alltjämt pågående på upphandlingsområdet och Upphandlingsmyndigheten har en viktig roll med sitt stöd för utvecklingen alltsedan myndigheten inrättades och framöver.

Upphandlingsmyndigheten deltar utifrån sitt uppdrag i den pågående översynen av upphandlingsdirektiven inom EU, inklusive i dialog med Regeringskansliet och genom deltagande i olika expert- och arbetsgrupper under EU-kommissionen. Upphandlingsmyndigheten har även skickat in yttranden inom ramen för EU-kommissionens öppna samrådsförfarande. Upphandlingsmyndighetens ståndpunkt är att upphandlingsregelverket behöver förenklas, särskilt när det gäller spridningen av bestämmelser om offentlig upphandling i en stor mängd olika rättsakter (så kallades sektorsfiler) och bli mer flexibelt. Det behöver även införas bättre möjligheter för att utesluta oseriösa leverantörer och förkasta låga anbud.

Upphandlingsmyndigheten är principiellt för en frihet för upphandlande organisationer att utforma sina upphandlingar och kontrakt på det mest affärsmässiga sättet, så länge som grundläggande målsättningar som undvikande av snedvridning av konkurrensen eller undvikande av korruption inte rubbas. Reglernas konstruktion ska dock inte överskattas med avseende på hinder till goda affärer. Resurser kommer alltid att krävas, exempelvis för utformande av välbalanserade kontrakt och goda förhandlingsresultat, oavsett hur stor frihet som upphandlande organisationer ges för sina upphandlingar.

I fråga om större utrymme för bedömningar baserade på erfarenheter har Upphandlingsmyndigheten ovan i detta remissvar berört Produktivitetskommissionens förslag. Utöver vad som tas upp i den delen kan, när det särskilt gäller upphandlingsreglernas utformning som de ser ut idag i förhållande till vad som kan föreslås för framtiden, tilläggas att Upphandlingsmyndigheten instämmer i att upphandlingsreglerna har en tendens till att leda till en för rigid syn på hur affärer kan genomföras. Särskilt gäller det för sådant som är svårt att kvantifiera eller verifiera i upphandlingar och kontrakt.

Offentligfinansiella konsekvenser (avsnitt 15.4.1)

Upphandlingsmyndigheten instämmer med Produktivitetskommissionen i att de offentligfinansiella konsekvenserna av förslagen i denna del är svårbedömda, delvis beroende på att många förslag är allmänt hållna. Härvid får de åtgärder som i framtiden beslutas anpassas till vilka resurser som tillförs. Det kan noteras att Upphandlingsmyndigheten särskilt ser förbättrade inkösuppgifter och stärkt upphandlingsstöd som delar där insatserna kan ha många olika ambitionsnivåer och

Ert datum:
2025-10-21

Datum:
2026-02-04

Er ref:
Fi2025/01857

Diarienummer:
UHM-2025-0367,
UHM-2025-0368

där nyttan av satsningar i regel är säker och efterfrågad. När det gäller förslagen som rör systematisk användning av erfarenheter tror Upphandlingsmyndigheten också att denna del har stor utvecklingspotential inom offentlig upphandling och att kostnaden för exempelvis inrättandet av ett register i sig bör vara överkomlig. Vägen fram för den praktiska hanteringen kantas däremot av större osäkerhet i rättsliga förutsättningar och praktiskt resultat samt kräver acceptans för nytänkande från alla aktörer inom offentlig upphandling.

Övriga konsekvenser (avsnitt 15.4.2)

Utöver vad Produktivitetskommissionen tar upp i denna del, som Upphandlingsmyndigheten inte har något att invända emot, så kan nämnas att även ett stärkt nationellt upphandlingsstöd i regel efterfrågas av såväl upphandlande organisationer som leverantörer. Det får också i regel, inte minst mot bakgrund av hur Upphandlingsmyndighetens del av ekosystemet har uppskattats under de år som Upphandlingsmyndigheten har funnits, ses som en säker investering i förhållande till den nytta som det nationella stödet ger att satsa på ytterligare centralt stöd i många frågor.

Hälso- och sjukvård (SOU 2025:96, avsnitt 17)

Kravet på regionerna att tillämpa LOV tas bort (avsnitt 17.3.2)

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker att upphandlande organisationer vid outsourcing ges större frihet att välja lag och metod för tillgodoseende av behoven som de är ansvariga för. Upphandlingsmyndigheten tillstyrker därför, mot bakgrund av de närmare motiv som Produktivitetskommissionen tar upp, att kravet på regionerna att tillämpa LOV som verktyg för att tillhandahålla primärvård via externa leverantörer tas bort.

Offentligfinansiella konsekvenser (avsnitt 17.4.1)

Upphandlingsmyndigheten invänder inte mot bedömningen att förslaget att ta bort kravet på regionerna att tillämpa LOV som verktyg för att tillhandahålla primärvård via externa leverantörer leder till minskade felaktiga utbetalningar samt minskade kostnader för kontroll och tillsyn för såväl regionerna som för tillsynsmyndigheter. I den mån som behoven i stället tillgodoses med offentlig upphandling enligt LOU bör det dock påpekas att ändamålsenlig upphandling som säkerställer att bara seriösa leverantörer tilldelas offentliga kontrakt och att de lever upp till kraven i kontrakten under avtalstiden givetvis också kräver uppföljning, d.v.s. resurser för ändamålsenlig kravställning och avtalsuppföljning (inklusive kontroll) samt tillsyn vid upphandlingen och under avtalsförvaltningen.

Ert datum:
2025-10-21

Datum:
2026-02-04

Er ref:
Fi2025/01857

Diarienummer:
UHM-2025-0367,
UHM-2025-0368

Generaldirektör Anja Clausin har beslutat i detta ärende. Juristen Philip Lieff har varit föredragande. I handläggningen har också Avdelningschefen Sofia Mårtensson och Seniora juristen Henrik Grönberg deltagit. I den slutliga handläggningen har också Chefsjuristen Helene Molander deltagit.

Anja Clausin

Philip Lieff